

Verslag congres Thuis in de wijk; van woonzorgvisie naar werk in uitvoering

13 maart 2024, Congrescentrum 1931, Den Bosch

“Oud worden is niet voor watjes”

Op naar waardig wonen in zorgzame wijken

“Oud worden is niet voor watjes.” Een treffende opmerking van een deelnemster tijdens de opening van het landelijke congres Thuis in de Wijk dat 13 maart 2024 plaatsvond in Den Bosch. “Als alle ouderen staken, dan ligt de samenleving plat”, voegde een andere deelnemster eraan toe. “We moeten meer omzien naar elkaar en aandacht voor elkaar hebben.” Daarmee raakt zij precies het thema van het congres. Meer dan 600 professionals en vrijwilligers uit de wereld van wonen, zorg en welzijn bezochten dit congres dat als titel droeg “Van woonzorgvisie naar werk in uitvoering”.

Trendwatcher **Farid Tabarki** laat zien dat er genoeg ouderen zijn waar de tijd geen vat op krijgt, zoals de muzikant Iggy Pop of de 109-jarige Eileen Kramer die door blijft gaan als balletdanseres. Tijdens zijn reizen ziet hij verschillen in hoe landen met ouderen omgaan. In de V.S. ontmoette hij ouderen die tot op hoge leeftijd noodgedwongen doorwerken. In China kwam hij zorgplicht door kinderen tegen. En in Japan trof hij een tempel die al 1300 jaar lang elke twintig jaar wordt afgebroken en opnieuw wordt opgebouwd. Telkens

volgens dezelfde techniek. De kennis en vaardigheden blijven hierdoor in tact. Wat volgens hem nodig is in deze vergrijzende samenleving is verbinding.

“Online is de hele wereld met elkaar verbonden. Dat zou volgens hem offline ook moeten. Het liefste op lokaal niveau.” Dat gebeurt natuurlijk al steeds vaker, zoals de zorgcoöperaties laten zien. Naast verbinden is vertragen nodig. Juist om tot versnelling te komen. “Maak tijd om te reflecteren. Sta stil bij wat je bereikt hebt en vier het.” Volgens Tabarki hebben we daarnaast vloeiend leiderschap nodig. De grootste problemen kunnen het beste opgelost worden door gemeenschappen zelf.

“Dat vertragen, gaat vanzelf”, zegt professor **Marja Elsinga** van de TU Delft. “Het realiseren van nieuwe woonvormen duurt namelijk lang. Verkokering, belemmerende wet- en regelgeving halen de snelheid eruit.” Zelf denkt ze er ook weleens over na om met vrienden te gaan wonen. “Er zitten weinig prikkels in het systeem om het daadwerkelijk te doen, wel veel ontmoedigende factoren.” Er is volgens Elsinga veel creativiteit nodig om tegemoet te komen aan

de behoefte aan passende woningen. Het splitsen van woningen, het optoppen en allerlei vormen van collectief wonen zijn voorbeelden van oplossingen. Het is hierbij volgens Elsinga van belang uit te gaan van behoefte van ouderen. Veel onderzoek naar de woonbehoefte gaat over vierkante meters en het aantal kamers. Als je echt met ouderen in gesprek gaat, hoor je andere wensen zoals ontmoeting en gemeenschapszin. Het gaat om waardig wonen. Dat waardig wonen mag volgens haar wel hoger op de politieke agenda komen te staan. Vandaag ziet ze gelukkig veel inspirerende initiatieven. “Wat gebeurt er al veel.”

Om waardig te kunnen wonen is het noodzakelijk ouderen serieus te nemen. Dat gebeurt nog lang niet altijd. Dat is ook de ervaring van **Greta Vandeborne**. Zij is één van de hoofdrolspelers in de film 'Rebels' en het gelijknamige boek van de Vlaamse schrijfster **Ann Peuteman**. “Mijn mening wordt vaak niet meer gevraagd”, zegt Vandeborne tegen dagvoorzitter Oscar Kocken. Het is alsof je identiteit verandert als je 75 plus bent. Alsof je geen interesses, dromen en verlangens meer hebt. Het gaat dan alleen nog maar in gesprekken over het fysieke verval. Haar ervaring is dat ouderen zich juist nuttig willen maken. Als we daar als samenleving geen gebruik van maken is dat een groot gemis. Ouderen willen graag actief blijven deelnemen maar krijgen daar niet altijd de ruimte voor. “Je moet ook zelf stappen durven zetten.” vindt ze. “Zo ben ik naar de bibliotheek gestapt om te vragen of ik kon gaan voorlezen aan kinderen.” Zowel Ann als zij vinden dat ouderen veel levenservaring meebrengen. Vandeborne waarschuwt wel dat niet alle ouderen automatisch wijs zijn. “Ik ken een hoop wijze jongeren en dwaze ouderen.”

Na het plenaire programma was er tijdens de dag volop gelegenheid kennis te maken met goede voorbeelden van woonvormen en zorgzame buurten. Ook waren er werksessies over handige instrumenten om inzicht te krijgen in je wijk of een uitvoeringsagenda op te stellen. Bij de ronde tafels werden goede gesprekken gevoerd en in de masterclasses actuele kennis overgedragen rond brandveiligheid en toegankelijk bouwen.

In de laatste ronde werd gereflecteerd op de dag. Soms lijkt het alsof het niet opschiet met de bouw van nieuwe woonvormen. De schotten in de financiering en regelgeving zijn hardnekkig. Toch zijn er prachtige woonvormen tot stand gekomen, vertelde een ambtenaar van een gemeente terwijl tegelijkertijd de aansluiting tussen het sociale domein en het ruimtelijk domein haar hoofdbreken bezorgd. Een projectleider van een zorgorganisatie vulde aan dat het

steeds beter lukt om de omgeving te betrekken bij de zorg voor ouderen. Veel vragen blijken dan eerder over welzijn te gaan dan over zorg. Dat geeft haar hoop. Als we positief denken is er zo'n groot potentieel in de samenleving om de vergrijzing het hoofd te bieden. 'Laten we het dan voortaan over verzilvering hebben', suggereerde dagvoorzitter **Oscar Kocken**.

Hans Ton, directeur Wonen van het ministerie van BZK en **Jan Megens**, directeur WOZO van het ministerie van VWS benadrukten dat ze veel inspirerende voorbeelden hebben gezien tijdens het congres. De wensen van ouderen komen meer centraal te staan. Het gaat niet alleen om de zorg, maar wonen en welzijn komen op de voorgrond. En het belang van elkaar ontmoeten en contact maken.

Laura van Dolron sloot de dag af. Een muisstille zaal luisterde terwijl zij sprak over liefde, verbinding en kwetsbaarheid. Café eenzaamheid en café leuk; met een ander gesprek sloten we een waardevolle dag af.